

РОЗДІЛ 3. МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ПИТАННЯ ЗДОРОВ'Я РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

Калітаєва К.О.,
Міхеєнко О.І.

Kalitaieva K.O.,
Mikheienko O.I.

PHYSICAL THERAPY OF PERSONS AFTER STROKE IN THE EARLY RECOVERY PERIOD

The methodical principles and means of physical therapy after ischemic stroke in the early recovery period are analyzed in the article.

Keywords: *ischemic stroke, physical therapy, early recovery period.*

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ОСІБ ПІСЛЯ ІНСУЛЬТНОГО СТАНУ В РАНЬОМУ ВІДНОВЛЮВАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ

У статті проаналізовано методичні принципи та засоби фізичної терапії після ішемічного інсульту в ранньому відновлювальному періоді.

Ключові слова: *ішемічний інсульт, фізична терапія, ранній відновлювальний період.*

Постановка проблеми: Інсульт є одним з найбільш поширених патологій, які переслідують людство (ВООЗ 2004 р). Рухові порушення, порушення мовлення та коркових функцій, які виникають під час інсульту є основною причиною інвалідності серед населення. Тільки близько 20% хворих, які вижили здатні повернутися до попередньої праці. Інсульт висуває додаткові особливі вимоги до членів родини хворого й є соціальним та економічним тягарем для суспільства в цілому [1].

Відновлення порушених функцій у пацієнтів, які перенесли інсульт обґрунтовано вважається одним із пріоритетних напрямків медичної реабілітації. Причинами, що зумовлюють це є не тільки різноманіття функціональних розладів, які розвиваються після перенесеного гострого порушення мозкового кровообігу, але й постійне зростання кількості пацієнтів з даною патологією [3]. У зв'язку з цим фізична терапія в комплексному лікуванні хворих після ішемічного інсульту у ранні терміни є актуальною.

Мета дослідження: обґрунтувати ефективність застосування засобів фізичної терапії осіб після перенесеного інсульту в ранньому відновлювальному періоді.

Об'єкт дослідження: процес фізичної терапії для осіб з наслідками інсульту.

Предмет дослідження: методичні принципи та засоби раннього етапу реабілітації осіб після інсульту.

Методи дослідження. Аналіз спеціальної науково-методичної літератури, нормативно-правових документів у галузі охорони здоров'я, аналіз основних понять дослідження, синтез та узагальнення матеріалу бібліографічних джерел.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фізична реабілітація після інсульту є важливою ланкою у комплексі відновлювальних заходів хворих та спрямована на підвищення загального тонусу організму; вироблення активних рухів шляхом розгальмовування; попередження патологічних станів: стійких рухових розладів, контрактур та анкілозів; боротьбу з підвищенням м'язового тонусу та синкінезіями; профілактику ускладнень у зв'язку з вимушеною гіподинамією; виявлення, відновлення та компенсацію рухових навичок [5].

Реабілітацію пацієнтів після інсульту проводять фахівці мультидисциплінарної команди (МДК) після розроблення всебічного індивідуального реабілітаційного плану з урахуванням тяжкості інсульту, протипоказань, потреб і завдань пацієнта.

Доведено що: ранній початок реабілітації (як тільки буде досягнуто стабілізації основних вітальних функцій (гемодинаміки, дихання)) має позитивний вплив на відновлення функцій. Рання реабілітація – комплекс втручань, спрямованих на профілактику ускладнень і ранню вертикалізацію та мобілізацію пацієнта. Період ранньої реабілітації починається з перших днів і триває перших 6 міс захворювання. Стан усіх пацієнтів, госпіталізованих з гострим інсультом, має бути оцінений фахівцем із реабілітації (фахівцями МДК) якомога раніше (в перші 24–48 год.) для призначення індивідуальної реабілітаційної програми. ІРП призначають фахівці МДК з урахуванням клінічного стану пацієнта, показників шкал і визначенням індивідуальних потреб пацієнта та виконують під контролем лікаря-невропатолога та лікаря ЛФК. Для призначення ІРП необхідно діяти за алгоритмом:

- Обстеження для визначення функціональних порушень та обмежень.
- Прогнозування результатів реабілітаційного втручання.
- Планування реабілітаційного втручання.
- Проведення реабілітаційного втручання.
- Перегляд ІРП [2].

Важливо зазначити, що інтенсивність програми фізичної реабілітації залежить від ступеня тяжкості інсульту та неврологічного дефіциту. Кожен із засобів фізичної реабілітації має бути патогенетично модифікованим, що дає змогу цілеспрямовано будувати реабілітаційний процес і тим самим скоротити час відновлення і швидше повернутися до роботи.

Більшість із нейрофізіологічних засобів реабілітації, які відомі в усьому світі, є функціонально адаптованими до природних рухів людини. Такий підхід до відновлювального процесу дає якісні показники реорганізації рухових систем у головному мозку. Засоби фізичної реабілітації рекомендується застосовувати у комплексі з іншими засобами відновного лікування для потенціювання дії кожного із факторів [6].

Серед основних засобів фізичної реабілітації в постінсультному періоді виділяють:

1. пози;
2. пасивні й активні фізичні вправи;
3. дихальна гімнастика;
4. масаж;
5. гідрокінезітерапія, імпульсні струми;
6. відновлювальний масаж [7].

Основними засобами відновлення ходьби у хворих після інсульту є: позиціонування, рання мобілізація, тренування балансу в положенні сидячи, тренування зміни положень тіла, тренування балансу стоячи з використанням біологічного зворотного зв'язку (БЗЗ терапії) чи різними видами активності, тренування ходьби на тредмілі: зі зняттям ваги; за допомогою електроміографії (ЕМГ) та допоміжних механізмів з великою швидкістю, тренування ходьби за допомогою ритму та нерівних поверхонь, тренування ходьби за допомогою віртуальної реальності, електростимуляція паретичної кінцівки, вправи для відновлення функції та чутливості паретичної кінцівки, вправи у воді [4].

На відновлення верхньої кінцівки позитивно впливає доповнення звичайних реабілітаційних практик розумовими практиками (комбінація когнітивних тренувань із фізичною реабілітацією). Для профілактики виникнення підвивиху плечового суглоба паралізованої верхньої кінцівки та розвитку синдрому “больового плеча” у пацієнтів з інсультом на ранніх етапах реабілітації рекомендовано використання бандажа-фіксатора чи ортеза плечового суглоба при вертикальному положенні пацієнта (стоячи, сидячі) [2].

Висновки. Таким чином, основне завдання фізичної терапії у постінсультних хворих полягає у максимальному відновленні функцій, втрачених через гостре порушення мозкового кровообігу, навіть у разі відсутності можливості повного відновлення функцій головного мозку, відновлення навичок самообслуговування та створення мотивації на поліпшення відновлення загального стану. Огляд літературних джерел дає підстави стверджувати, що процес реабілітації хворих на інсульт має розпочинатися максимально рано, мати етапний характер проводитися безперервно, бути диференційованим.

Література:

1. Родін В.О., Ананьєва Т.Г. Фізична реабілітація хворих після перенесеного ішемічного інсульту в ранньому відновлювальному періоді. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2011. №1. С.92–95.

2. Устінов О.В. Реабілітація після ішемічного інсульту. Український Медичний Часопис: електрон.наук.фахове видання 2015

URL: <https://www.umj.com.ua/article/90478/ishemichnij-inssult-medichna-reabilitaciya>

3. Клапчук В.В., Мирненко А.О., Пономарьов Д.А. Комплексна фізична реабілітація людей похилого віку у ранні терміни після інсульту. Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія. 2019. №1. С. 113–118.

4. Дідо Ю.М., Дуло О.А. Сучасні підходи до відновлення рухових функцій у осіб з наслідками інсульту засобами фізичної терапії та ерготерапії (огляд літератури) SCIENCE and EDUKATION a NEW DIMENSION 2018. VI (21). С. 43–46.

5. Лернер В.Л., Дерябина Г.И., Терентьева О.С., Полетаева К.А. Оценка эффективности методики физической реабилитации с использованием современного вертикализатора «Iriго» для мужчин 55–60 лет после перенесенного инсульта. Вестник Тамбовского университета 2018. №1. С. 137–144.

6. Баннікова Р., Магнушевський Ю. Сучасний стан проблеми фізичної реабілітації постінсультних хворих із руховою дисфункцією. Теорія і методика фізичного виховання і спорту 2014. №2. С. 44–48.

7. Мицкан Б.М., Остап'як З.М., Мицкан Т.С., Єдинак Г.А., Грицуляк Б.В. Інсульт: різновиди, фактори ризику, фізична реабілітація. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: збірник наукових праць 2012. №3. С. 295–301.